

Даниял кітабы — Алтыншы бөлім

Ehоякім

Jeff Pippenger

2023-12-01

Даниял мен Аян кітаптары — Киелі кітаптың Ескі Өсиет пен Жаңа Өсиеттен тұратын бір кітап екені сияқты, бір кітап болып табылады.

«Құдай Ұлы ретіндегі Исаның өмірі, өлімі және қайта тірілуі туралы тарих Ескі Өсиеттегі айғақтарсыз толық дәлелдене алмайды. Мәсіх Ескі Өсиетте Жаңа Өсиеттегідей айқын ашылады. Бірі келетін Құтқарушы туралы куәлік етсе, екіншісі пайғамбарлар алдын ала айтқан түрде келген Құтқарушы туралы куәлік етеді. Құтқарылу жоспарын лайықты бағалау үшін Ескі Өсиет Жазбаларын терең түсіну қажет. Мәсіхтің өмірі мен Жаңа Өсиеттің ілімдерін айқындықпен әрі көркемдікпен ашып көрсететін нәрсе — пайғамбарлық өткен шақтан төгілетін салтанатты нұр. Исаның кереметтері Оның құдайлық болмысының дәлелі; бірақ Оның дүниенің Құтқарушысы екенінің ең қуатты дәлелдері Ескі Өсиет пайғамбарлықтарын Жаңа Өсиет тарихымен салыстырудан табылады. Иса яһудилерге: “Жазбаларды зерттеңдер; өйткені сендер соларда мәңгілік өмір бар деп ойлайсыңдар, ал олар Мен туралы куәлік етеді”, — деді. Сол кезде Ескі Өсиеттен өзге ешқандай басқа жазба болмаған; сондықтан Құтқарушының бұл әмірі анық.» Рухани пайғамбарлық, 3-том, 211.

Мәсіхтің кім екендігі мен қандай екендігінің ең күшті дәлелі — Ескі Өсиеттегі пайғамбарлықтарды Жаңа Өсиет тарихында сол пайғамбарлықтардың орындалуымен салыстырған кезде көрінеді. Дәл сол сияқты, Даниял мен Аян кітаптарының өзара байланысында да солай.

«Аянда Киелі кітаптың барлық кітаптары тоғысып, өз аяқталуына келеді. Мұнда Даниял кітабының толықтыруы бар. Бірі — пайғамбарлық; екіншісі — аян». Елшілердің істері, 585.

«Толықтыру» сөзі кемелдікке жеткізуді білдіреді. Ескі Өсиет пайғамбарлықтарының орындалуы Мәсіхтің «құдайлығына» қатысты «ең қуатты» «дәлел» болды. Даниял кітабындағы пайғамбарлықтардың құдайлық сипатының ең күшті дәлелі — Аян кітабында бейнеленгендей, сол пайғамбарлықтардың орындалуы. Даниялдағы пайғамбарлықтар Аян кітабында жалғасын табады, әрі Иса Мәсіхтің Аяны мөрінен шешілетін соңғы күндерде олар кемеліне жеткізіледі.

«Аян — мөрленген кітап, бірақ ол сондай-ақ ашылған кітап. Онда осы жер тарихының соңғы күндерінде жүзеге асуға тиіс ғажайып оқиғалар баяндалған. Бұл кітаптың ілімдері анық, тылсым да ұғынықсыз емес. Онда Даниял кітабындағыдай сол бір пайғамбарлық желі қайта қолға алынған. Құдай кейбір пайғамбарлықтарды қайталап айтқан, сол арқылы оларға ерекше маңыз берілуге тиіс екенін көрсеткен. Ұлы Жаратқан Ие зор мәні жоқ нәрселерді қайталамайды». Manuscript Releases, 9-том, 8-бет.

Яһуда патшасы Еһоякимнің патшалығының үшінші жылы Бабыл патшасы Набуходоносор Иерусалимге келіп, оны қоршауға алды. Даниял 1:1.

Даниял кітабының бірінші аяты дұрыс қарастырылғанда, пайғамбарлық мағлұматқа аса бай. Біз қарастыруымызды Еһоякимнен бастаймыз.

Еһояким Яһуданың соңғы үш патшасының біріншісі болды. Сондықтан ол бірінші періштенің хабарының бейнесі болып табылады. Оның ұлы Еһоякин, ол Екonia немесе Кония деген аттармен де белгілі болған, екінші періштенің хабарының бейнесі болды. Еһоякимнен кейін Яһуданың соңғы үш патшасының ең соңғысы Седекия келді. Седекия үшінші періштенің хабарының бейнесі болып табылады. Еһоякимнің бірінші періштенің хабарының нышаны екенін қуаттайтын бірнеше пайғамбарлық куәліктер бар. Бұл дәлелдерді түсіну маңызды, өйткені олар Даниял кітабының бірінші тарауының бірінші аяты бірінші періштенің хабарын білдіретінін айқындайды, әрі сол дерек он төртінші Аяндағы бірінші періштенің хабары ретінде бірінші тарауды түсінуге мүмкіндік беретін тірек болып табылады. Біз Екінші Шежіреден бастаймыз.

Қылыштан аман қалғандарды ол Бабылға айдап әкетті; сонда олар Парсы патшалығының билігі орнағанға дейін оған және оның ұлдарына құл болды; бұл Жаратқан Иенің Еремияның аузы арқылы айтқан сөзін орындау үшін еді, жер өз сенбілік тынығуларын өтегенге дейін: өйткені ол қаңырап бос жатқан бүкіл уақытында жетпіс жыл толғанша сенбілігін сақтады. 2 Шежірелер 36:20, 21.

Бабылдағы жетпіс жылдық тұтқындық жердің Леуіліктер кітабының жиырма бесінші тарауына сәйкес орындалмаған сенбілік тынығуларын өтеуі үшін болды. Сенбілік тынығудың жетпіс жылы төрт жүз тоқсан жылды құрайды; осы уақыт бойы ежелгі Израил Леуіліктер кітабының жиырма бесінші тарауындағы нұсқауды елемеді. Жетпіс жылдық тұтқындықтан бұрын төрт жүз тоқсан жылдық бүлік болды. Төрт жүз тоқсан жылдың соңында Набуходоносор үш патшаны өзіне бағындырар еді.

Тұтқындағы жетпіс жыл аяқталған соң, Жаратқан Ие Израилдің қайта оралып, Иерусалимді қайта тұрғыза алуына жарлық шығаратын үш патшаның алғашқысы болған Кирді көтерді. Артаксеркс сол үш патшаның үшіншісі болды, әрі ол б.з.д. 457 жылы үшінші жарлықты шығарды. Үшінші жарлық Даниял кітабының сегізінші тарауының он төртінші аятындағы екі мың үш жүз жылдық мерзімнің бастамасы болды. 1798 жылы қаһардың алғашқы соңы аяқталды, Даниял кітабының мөрі ашылды және үш періштенің алғашқысы келді. Үшінші періште 1844 жылдың 22 қазанында келді.

Яһуданың соңғы үш патшасының бәрі де Набуходоносорға қарсы келді, ал Еһоякимнің тұтқынға алынуымен жетпіс жыл басталды. Ол Бабыл жойылғанға дейін жалғасты, ал Бабылды жойған әрі содан көп ұзамай патша болған қолбасшы (Кир) үш жарлықтың біріншісін шығарды. Үшінші жарлық үшінші үш періштенің келуімен аяқталған кештер мен таңдар туралы пайғамбарлықты бастады. Мәсіх әрдайым ақырды бастауымен сәйкестендіреді.

Жетпіс жылдың басталуы Набуходоносордың Иерусалимге жасаған алғашқы шабуылымен жүзеге асты. Жетпіс жылдың соңы Бабылдың құлауымен белгіленді. Иерусалимнің ақырғы әрі толық қирауы Набуходоносор шабуыл жасаған үш патшаның үшіншісінің тұсында жүзеге асты. Иерусалимнің қирауы біртіндеп болды. Соңғы үш патша бір пайғамбарлық рәмізді білдіреді, өйткені олардың бәріне Набуходоносор шабуыл жасаған болатын. Олар жиырма үш жүз күннің соңындағы үш періште бір рәміз болғаны сияқты, бәрі де бір рәміз болған үш жарлықтың бейнесі болды.

«Езра кітабының жетінші тарауында жарлық берілген. 12–26-аяттар. Ол өзінің ең толық түрінде б.з.д. 457 жылы Парсы патшасы Артаксеркс тарапынан шығарылды. Бірақ Езра 6:14-те Иерусалимдегі Жаратқан Иенің үйі “Кирдің, Дарийдің және Парсы патшасы Артаксеркстің бұйрығына [“жарлығына”, шеттегі ескертпе] сай” салынғаны айтылған. Осы үш патша жарлықты бастап шығару, қайта растау және аяқтау арқылы оны 2300 жылдың басталуын белгілеу үшін пайғамбарлық талап еткен кемелдікке жеткізді. Жарлық аяқталған уақыт — б.з.д. 457 жылды — бұйрықтың күні ретінде қабылдағанда, жетпіс апта туралы пайғамбарлықтың әрбір тармағының орындалғаны көрінді.» Ұлы күрес, 326.

Уайт ханым үш жарлықтың пайғамбарлықтың кемеліне келуі үшін қажет болғанын айқындайды. Ол олардың өзара байланысын анықтап, сол арқылы еврей тіліндегі «ақиқат» сөзінің грамматикалық сипаттарын көрсетеді. Оның айтуынша, бірінші жарлық бастау алды, екінші жарлық қайта растады, ал үшінші жарлық «жетпіс аптаға қатысты пайғамбарлықтың әрбір талабын» толықтырды. Еврей тіліндегі «ақиқат» сөзі еврей әліпбиінің бірінші, он үшінші және соңғы әріптерінің бірігуі арқылы құралады. Бірінші жарлық пайғамбарлыққа бастау берді, екіншісі оны қайта растады, ал соңғы жарлық оны толық аяқтады. Үш жарлықтың бойында Альфа мен Омеганың таңбасы бар, әрі үшінші жарлық жетпіс жыл аяқталғаннан кейін едәуір уақыт өткен соң келгеніне қарамастан, олар Бабылдағы тұтқындық туралы жетпіс жылдық пайғамбарлықтың соңында орындалды. Бұл үш жарлық біртіндеп жүзеге асты, әрі олар үш жарлық болғанымен, бәрібір бір пайғамбарлық рәміз болып қалды.

Бірінші періште 1798 жылы келді, екінші періште 1844 жылдың көктемінде келді, ал үшінші періште 1844 жылғы 22 қазанда келді. Бұл үш періште — бір пайғамбарлық рәміз, Аян кітабының он төртінші тарауындағы мәңгілік Ізгі хабарды бейнелейді.

«Бірінші және екінші хабарлар 1843 және 1844 жылдары берілді, ал біз қазір үшінші хабардың жариялануының астында тұрмыз; бірақ осы үш хабардың бәрі де әлі жариялануға тиіс. Олардың ақиқатты іздеп жүргендерге қайтадан жария етілуі қазір де бұрынғыдай аса маңызды. Біз қаламмен де, дауыспен де бұл жариялауды үндеуге тиіспіз, олардың ретін және бізді үшінші періштенің хабарына алып келетін пайғамбарлықтардың қолданылуын көрсетіп. Бірінші және екіншісі үшінші болуы мүмкін емес. Біз бұл хабарларды дүниеге басылымдарда да, уағыздарда да беруге тиіспіз, пайғамбарлық тарихтың желісі бойымен болған нәрселерді де, болатын нәрселерді де көрсете отырып». Selected Messages, book 2, 104, 105.

Яһуданың соңғы үш патшасы бір нышан болды, өйткені олардың бәрі Бабыл патшасының билігіне әртүрлі дәрежеде бағындырылды. Яһуданың соңғы үш патшасы, үш жарлық және үш періште — өз алдына айқын түрде үшеу болғанымен, сондай-ақ бір пайғамбарлық нышан ретінде де бейнеленеді.

Соңғы үш патша жетпіс жылдық тұтқындық туралы пайғамбарлықтың басталуының пайғамбарлық көрінісінің бір бөлігі болып табылады, сондықтан олар жетпіс жылдық тұтқындықтың соңын бейнелейтін бастаманың да бір бөлігіне айналады. Тұтқындық үш патшаның біртіндеп бағындырылуымен басталып, патшалық пен оның астана қаласының жойылуымен аяқталды. Пайғамбарлықтың соңы Бабыл халқы мен астанасының жойылуын белгілейді, ал бұл өз кезегінде біртіндеп берілген үш жарлықтың келуін көрсетеді. Екі мың үш жүз жылдық пайғамбарлықтың басталуы біртіндеп берілген үш жарлықпен белгіленген, және ол екі мың үш жүз жылдық пайғамбарлықтың аяқталуын бейнелейді, ал бұл аяқталу біртіндеп берілетін үш хабардан тұрады.

Үш періште және олардың өздеріне тиесілі үш хабары үш патша және олардың бірінен кейін бірі шыққан үш жарлығы арқылы бейнеленіп көрсетілген еді. Өздеріне тиесілі үш жарлықты жариялаған үш патша Набуходоносорға қарсы бүлік туралы өз хабарларын әрқайсысы жеткізген бірінен кейін бірі келген үш патша арқылы бейнеленіп көрсетілген еді. Бүлік туралы үш хабар үш жарлықты бейнеледі, ал олар өз кезегінде үш хабарды бейнеледі. Олардың бірі жетпіс жылдық пайғамбарлықты бастайды, ал ол өз кезегінде екі мың үш жүз жылдық пайғамбарлықтың басталуымен аяқталады; сол пайғамбарлық 1844 жылы үшінші періштенің келуімен аяқталады. Жер өз сенбілік тыныштығын көруі тиіс болған жетпіс жылды 1844 жылғы 22 қазаннан бөліп қарауға болмайды.

Ехояким Кирдің бірінші жарлығын, сондай-ақ Аян кітабының он төртінші тарауындағы бірінші періштенің хабарын бейнелейді. Бұдан тыс, Яһуданың соңғы үш патшасының үш куәгері, үш жарлық және үш періштенің хабарлары Ехоякимнің нышаны туралы дәл мәлімет береді, өйткені үш періштенің пайғамбарлық тарихы иләһи шабытпен аса мұқият белгіленген. Үш хабардың да тарихи келуі бар, содан кейін тарихи түрде қуаттандырылуы болады.

Бірінші періште 1798 жылы келді, әрі «бір күн — бір жыл» қағидасының расталуымен 1840 жылғы 11 тамызда билікке ие болды.

«1840 жылы пайғамбарлықтың тағы бір айрықша орындалуы кеңінен қызығушылық тудырды. Одан екі жыл бұрын, екінші келуді уағыздаған жетекші қызметшілердің бірі Жосия Литч Аян кітабының 9-тарауына түсіндірме жариялап, Осман империясының құлайтынын алдын ала айтты. Оның есептеуі бойынша, бұл күштің күйреуі... 1840 жылдың 11 тамызында, Константинопольдегі османдық биліктің күйреуі күтілетін кезде, жүзеге асуға тиіс еді. Ал мен бұның дәл солай болатыны анықталатынына сенемін».

«Дәл көрсетілген уақытта Түркия өз елшілері арқылы Еуропаның одақтас державаларының қорғауын қабылдап, сол арқылы өзін христиан халықтарының

бақылауына берді. Бұл оқиға алдын ала айтылған пайғамбарлықты дәлме-дәл орындады. Осы белгілі болған кезде, сансыз көп адамдар Миллер мен оның серіктері қабылдаған пайғамбарлықты түсіндіру қағидаларының дұрыстығына көз жеткізді, әрі адвент қозғалысына ғажайып серпін берілді. Білімді әрі беделді адамдар Миллерге қосылып, оның көзқарастарын уағыздау мен баспа арқылы жариялау ісіне қатысты, және 1840 жылдан 1844 жылға дейін бұл іс тез кең өріс алды». Ұлы күрес, 334, 335.

Бірінші періште 1798 жылы соттың ашылғанын жариялай отырып келді, бірақ бұл хабар Уильям Миллердің Киелі кітаптағы пайғамбарлықта бір күн бір жылды білдіреді деген анықтамасының дұрыстығына негізделген еді. Сол қағида «1840 жылғы 11 тамызда» расталды, сөйтіп бірінші хабар күшке енді. Мәсіхтің 1843 жылғы киелі жылда қайта оралады деген, 1844 жылға ұласқан болжамы орындалмай қалған соң, Аян кітабының он төртінші тарауындағы екінші періште келді. 1844 жылдың көктеміндегі сол болжамның орындалмай қалуымен, протестанттық шіркеулер Миллердің бір күнді бір жыл деп есептеу қағидасын қабылдамай тастап, Бабылдың қыздарына айналды. Содан кейін бұл хабар 1844 жылдың жазында, оған Түн ортасындағы Айқай хабары қосылған кезде, күшке енді. Түн ортасындағы Айқай хабары 1844 жылғы 22 қазанда орындалған кезде, үшінші періште өз хабарымен келді.

1863 жылы Лаодикеялық адвентизмнің мойынсұнбаушылығының салдарынан Құдай халқы ежелгі Израилдің шөл далада қаңғып жүру тарихын қайталауға міндеттелді. Үшінші хабардың құдіретпен қуаттандырылуы 2001 жылғы 11 қыркүйекке дейін күтуі тиіс болды. Үш хабардың әрқайсысы тарихқа келеді де, содан кейін құдіретпен қуаттандырылады.

Ехояким мен Кир бірінші періштенің келуін емес, оның күш-қуат алуын білдіреді. Ехояким Яһуданың соңғы үш патшасының біріншісі болғанымен, әрі ол бірінші періштенің хабарын бейнелегенімен, оның да, сондай-ақ Кирдің де көрсететін пайғамбарлық сипаттары екеуінің де бірінші періштенің келуінің нышандары емес, қайта бірінші періштенің күш-қуат алуының нышандары екенін дәлелдейді. Бірінші хабардың Ехояким тарихындағы келуі Яһуданың соңғы жеті патшасының біріншісі болған Манассия еді.

Иерусалимнің толық әрі түпкілікті жойылуының алдында жеті патша болды. Сол жеті патша ілгерілемелі бір тарихты бейнелейді, дәл сол сияқты олар меңзеген тарих та 1798 жылдан 1844 жылға дейін созылды. Бірінші періште 1798 жылы келді, ал үшіншісі 1844 жылғы 22 қазанда келді. 1798 жылдан 1844 жылға дейінгі тарих — бірінші және екінші періштелердің тарихы. Үшінші періштенің тарихы 1844 жылы басталды. Уайт қарындас Аян кітабының оныншы тарауындағы жеті күн күркірінің рәміздік мағынасын анықтағанда, ол жеті күн күркірі бірінші және екінші періштелердің тарихын білдіретінін, бірақ үшінші періштені білдірмейтінін айтады.

«Жеті күн күркірінде айтылған Жоханға берілген ерекше нұр — бірінші және екінші періштелердің хабарларының барысында жүзеге асатын оқиғалардың бейнеленіп көрсетілуі еді». The Seventh-day Adventist Bible Commentary, volume 7, 971.

Аян кітабының оныншы тарауындағы жеті күн күркіреуінің тарихы 1840 жылғы 11 тамызда бірінші періштенің құдіреттендірілуінен бастап 1844 жылғы 22 қазандағы ұлы түңілуге дейінгі тарихты айқындайды, дегенмен ол соған қоса бірінші және екінші періштелердің бүкіл тарихын да қамтиды. Жеті күн күркіреуінің жалпы қолданылуы — оның 1798 жылдан 1844 жылғы 22 қазанға дейінгі кезеңді бейнелейтіндігінде. 1798 жылдан ұлы түңілуге дейінгі бірінші періштенің келу тарихы — бірінші және екінші періштелердің тарихы, әрі ол пайғамбарлық түрде жеті күн күркіреуі ретінде бейнеленген. Жеті күн күркіреуі Яһуданың соңғы жеті патшасы арқылы да бейнелік түрде алдын ала көрсетілген болатын. Сол патшалардың соңғы үшеуі бірінен кейін бірі келген патшаларды ғана танытпайды, қайта, бәрі бірге алғашқы, ортаңғы және соңғыдан тұратын бір нышанды құрайды.

Үш періштенің тарихында бірінші хабар 1840 жылдың 11 тамызында күшке енді, және Жаяким де, Кир де сол оқиғаның бейнесі болды.

Келесі мақалада осы аса маңызды шындықтарды анықтауды жалғастырамыз.

«Мінсіз адалдықты әрбір студент қастерлеуі тиіс. Әрбір сана Құдайдың ашылған сөзіне қастерлі ықыласпен бет бұруы керек. Осылайша Құдайға мойынсұнатындарға нұр мен рақым беріледі. Олар Оның заңынан ғажайып нәрселерді көреді. Елуінші күн мейрамынан бері елеусіз қалып, көзге көрінбей келген ұлы ақиқаттар Құдай сөзінен өзінің бастапқы пәктігінде жарқырап шығуға тиіс. Құдайды шын сүйетіндерге Киелі Рух санадан көмескіленіп кеткен ақиқаттарды ашып береді, сондай-ақ мүлде жаңа ақиқаттарды да аян етеді. Құдай Ұлының тәнін жеп, қанын ішетіндер Даниял мен Аян кітаптарынан Киелі Рухтан шабыттанған ақиқатты алып шығады. Олар тұншықтыруға болмайтын күштерді әрекетке келтіреді. Адамдардың санасынан жасырылған құпияларды жариялау үшін балалардың еріндері ашылады. Жаратқан Ие осы дүниенің данасын масқаралау үшін дүниенің ақылсыздарын, ал күштілерін масқаралау үшін дүниенің әлсіздерін таңдады.»

“Киелі кітапты біздің мектептерімізге сенімсіздікпен араластырып, соның арасына қыстырып енгізуге болмайды. Киелі кітап білім берудің іргетасы да, негізгі мазмұны да етілуге тиіс. Рас, біз тірі Құдайдың Сөзі туралы бұрынғыдан әлдеқайда көп білеміз, бірақ әлі де үйренуге тиісті нәрсе өте көп. Ол тірі Құдайдың Сөзі ретінде қолданылып, барлық істе бірінші де, соңғы да, ең жақсысы да деп бағалануға тиіс. Сонда ғана шынайы рухани өсу көрінеді. Студенттер салауатты діни мінез-құлық қалыптастырады, өйткені олар Құдай Ұлының тәнін жеп, қанын ішеді. Бірақ қадағаланып, нәрлендірілмесе, жанның саулығы әлсірейді. Жарық ағысында болындар. Киелі кітапты зерттеңдер. Құдайға адал қызмет ететіндер жарылқанады. Ешбір адал еңбекті сыйсыз қалдырмайтын Тұлға әрбір адалдық пен кіршіксіздік ісін Өзінің сүйіспеншілігі мен мақұлдауының айрықша белгілерімен тәж етеді.” Review and Herald, August 17, 1897.